FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (femte avdelningen)

den 16 november 2006 *

I mål T-333/03,

Masdar (UK) Ltd, Eversley (Förenade kungariket), företrätt av A. Bentley, QC, och P. Green, barrister,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av J. Enegren och M. Wilderspin, båda i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan enligt artiklarna 235 EG och 288 andra stycket EG, med yrkande om betalning för de tjänster som sökanden tillhandahållit inom ramen för TACIS-avtalen MO.94.01/01.01/B002 och RU 96/5276/00, yrkande om ersättning för den skada som sökanden lidit till följd av den uteblivna betalningen för dessa tjänster och yrkande om betalning av ränta,

* Rättegångsspråk: engelska.

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

sammansatt av ordföranden M. Vilaras samt domarna E. Martins Ribeiro och K. Jürimäe,

justitiesekreterare: handläggaren K. Pocheć,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 6 oktober 2005,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

1 I artikel 28.2 i budgetförordningen av den 21 december 1977 för Europeiska gemenskapernas allmänna budget (EGT L 356, s. 1; svensk specialutgåva, område 1, volym 4, s. 3) (nedan kallad budgetförordningen), i den lydelse som gällde den 4 april 2000, föreskrivs följande:

"Den behörige utanordnaren skall fastställa varje fordran som är säker, obestridd och exigibel och utfärda ett betalningskrav ..."

Bakgrund till tvisten

2 I början av år 1994 ingick kommissionen, företrädd av vice generaldirektören för Generaldirektoratet för yttre ekonomiska förbindelser, och Helmico SA, företrätt av sin verkställande direktör, inom ramen för gemenskapsprogrammet för tekniskt stöd till Oberoende staters samvälde (TACIS), ett avtal med referens MO.94.01/01.01/B002. Detta avtal (nedan kallat det moldaviska avtalet) benämndes "Bistånd till upprättande av en privat sammanslutning av lantbrukare" och ingick i ett projekt med referens TACIS/FD MOL 9401 (nedan kallat det moldaviska projektet).

3 Helmico och sökanden ingick i april 1996 ett avtal, genom vilket Helmico gav sökanden i uppdrag att som underleverantör tillhandahålla vissa av de tjänster som omfattades av det moldaviska avtalet.

4 Den 27 september 1996 ingick kommissionen, företrädd av vice generaldirektören för Generaldirektoratet för utrikespolitiska förbindelser, och Helmico, företrätt av sin verkställande direktör, ett TACIS-avtal med referens RU 96-5276-00. Enligt detta avtal (nedan kallat det ryska avtalet) förpliktade sig Helmico att tillhandahålla tjänster i Ryssland inom ramen för ett projekt som benämndes "Förbundssystem för godkännande och utprövning av utsäde", med referens FD RUS 9502 (nedan kallat det ryska projektet).

5 Helmico och sökanden ingick i december 1996 ett avtal om underleverans rörande det ryska projektet, vilket var i stort sett identiskt med det som ingåtts i april 1996 avseende det moldaviska projektet.

6 Omkring slutet av år 1997 bekymrade sig sökanden över försenade betalningar från Helmico, som urskuldade sig med att dessa förseningar berodde på kommissionen.

Sökanden kontaktade kommissionens tjänstemän och fick då veta att kommissionen hade betalat alla Helmicos fakturor fram till detta datum. Sökanden fann efter grundligare efterforskningar att Helmico för sent eller på ett oriktigt sätt hade underrättat sökanden om de betalningar som bolaget hade erhållit från kommissionen. Det framkom bland annat att Helmico hade väntat i inte mindre än nio månader med att underrätta sökanden om att det hade mottagit medlen från kommissionen. Helmico gjorde gällande att bolaget inte hade erhållit hela det belopp som kommissionen var skyldig att betala, trots att det betalats i sin helhet, och att förfarandet för betalning fortfarande var i gång, trots att kommissionen redan hade utfört betalningarna, samt översände kopior till sökanden på de fakturor som sänts till kommissionen, vars belopp inte motsvarade de belopp som sökanden hade fakturerat Helmico för.

7 Den 2 oktober 1998 hölls ett möte mellan en direktör för Masdar och företrädare för kommissionen.

8 Den 5 oktober 1998 skickade kommissionens tjänstemän en skrivelse till Helmico per telefax. I denna skrivelse uttryckte kommissionen sin oro över att meningsskiljaktigheterna mellan medlemmarna i Helmico-konsortiet riskerade att skada genomförandet av det ryska projektet och underströk att den fäste stor vikt vid iakttagandet av bestämmelserna i det ryska avtalet och ett lyckat genomförande av det ryska projektet. Kommissionen anmodade Helmico att lämna ett löfte i form av en förklaring undertecknad av både Helmico och sökanden om att dessa var helt eniga om att bestämmelserna i det ryska avtalet skulle iakttas och om att det ryska projektet skulle genomföras inom de utsatta fristerna. I skrivelsen preciserades att om kommissionen inte hade mottagit ett sådant löfte före måndagen den 12 oktober 1998, avsåg kommissionen att vidta andra åtgärder för att säkerställa genomförandet av nämnda projekt i enlighet med bestämmelserna i det ryska avtalet.

9 Helmico svarade kommissionens tjänstemän genom telefax av den 6 oktober 1998 att meningsskiljaktigheterna mellan medlemmarna i konsortiet hade klarats ut och att genomförandet av det ryska projektet på inget sätt hade skadats. I detta svar

preciserades att medlemmarna i konsortiet hade enats om att alla framtida betalningar, däribland de fakturor som var under behandling inom ramen för det ryska projektet, skulle göras på ett bankkonto som angivits av sökanden och inte på Helmicos bankkonto. I svaret angavs också följande:

"Det har likaså avtalats om att förvaltningen av avtalen från dagens datum skall överföras till S, styrelseordföranden för Masdar. Vi ber er att kontakta oss snarast möjligt för att bekräfta att ni godtar dessa ändringar."

10 Denna skrivelse var undertecknad av T i sin egenskap av verkställande direktör i Helmico och innehöll följande handskrivna kommentar: "Godkänd av S, Masdar, den 6 oktober 1998."

11 Helmico sände en skrivelse, som var avfattad på samma sätt, daterad samma dag och kontrasignerad av styrelseordföranden för Masdar, till kommissionen avseende de belopp som skulle betalas inom ramen för det moldaviska avtalet.

12 Helmico skickade den 7 oktober 1998 två andra skrivelser undertecknade av T och kontrasignerade av S i Masdars namn. Deras innehåll var identiskt med skrivelserna av den 6 oktober, förutom att skrivelsen avseende det ryska avtalet inte nämnde något bankkonto, medan skrivelsen avseende det moldaviska avtalet angav ett bankkontonummer i Helmicos namn i Aten för de framtida betalningarna.

13 Helmico avfattade den 8 oktober 1998 två skrivelser till dem som handlade de aktuella projekten vid kommissionens avtalsenheter och anmodade dem att utföra alla framtida betalningar inom ramen för det ryska och det moldaviska avtalet till ett annat bankkonto i Helmicos namn i Aten. Dessa skrivelser avslutades med följande förklaring:

"Förevarande anvisningar kan inte ändras av Helmico utan skriftligt medgivande från Masdars styrelseordförande, S. Vi vore tacksamma om ni underrättar Masdar om hur långt förfarandet för betalning har kommit och datumen när betalningarna kommer att utföras."

14 Helmico och sökanden undertecknade den 8 oktober 1998 ett avtal som gav Masdars styrelseordförande fullmakt att överföra medel från de två konton som nämndes i skrivelserna till kommissionen av den 7 och den 8 oktober 1998.

15 Kommissionen avgav den 10 november 1998 sin avslutande projektrapport om det ryska projektet. Fyra av de sex kategorier som var föremål för utvärdering erhöll bedömningen "utmärkt", den femte bedömdes som "bra" och den sista erhöll bedömningen "som helhet tillfredsställande". Kommissionen avgav den 26 februari 1999 sin avslutande projektrapport om det moldaviska projektet. Beträffande detta projekt erhöll två av de kategorier som var föremål för utvärdering bedömningen "bra" och fyra andra kategorier erhöll bedömningen "som helhet tillfredsställande".

16 Kommissionens tjänstemän genomförde i februari 1999 en revision av det moldaviska och det ryska projektet. Revisionen av det ryska projektet avslutades i april 1999. Revisionen av det moldaviska projektet var inte avslutat i juli 1999.

17 Kommissionens tjäntemän riktade den 29 juli 1999 en skrivelse till sökanden, i vilken de angav att kommissionen — efter att ha underrättats om att det förelåg ekonomiska oegentligheter mellan Helmico och sökanden vad gäller genomförandet av det ryska och det moldaviska avtalet — hade inställt alla betalningar som inte redan hade utförts och inlett en fullständig revision för att fastställa om gemenskapsmedel hade missbrukats under genomförandet av det ryska och det moldaviska avtalet. Kommissionen, som kände till sökandens ekonomiska svårigheter, meddelade likaledes sökanden om att den inom ramen för det ryska projektet avsåg att överföra ett förskott på 200 000 euro till Helmicos konto, som nämnts i de anvisningar, som detta bolag hade meddelat den 8 oktober 1998.

18 Beloppet 200 000 euro överfördes i augusti 1999 till detta konto och överfördes därefter till sökandens konto.

19 Mellan december 1999 och mars 2000 skrev Masdars styrelseordförande till flera tjänstemän vid kommissionen och till kommissionären med ansvar för yttre förbindelser, Christopher Patten. Bland de olika frågor som ställdes frågades efter betalning för de tjänster som Masdar hade tillhandahållit.

20 Generaldirektören för kommissionens generaldirektorat med ansvar för yttre förbindelser skrev den 22 mars 2000 till Masdars ordförande för att underrätta denne om följande:

"Kommissionens tjänstemän har efter intensivt övervägande (under vilket ett flertal möjligheter har beaktats, däribland det slutliga upphävandet av de två avtalen genom ytterligare betalningar till Masdar, beräknade utifrån utförda arbeten och de utgifter som ni lagt ut) slutligen beslutat att kräva åter de medel som tidigare har betalats ut till kontrahenten Helmico. Rättsligt sett kan direktörerna och borgenärerna i Helmico — vid Helmicos insolvens — anse att varje betalning som görs direkt till

Masdar (även genom Helmicos bankkonto som ni har fullmakt till) utgör en oredlig handling. Det är inte heller säkert att de medel som kommissionen betalat ut, vid en tvist mellan Helmico och Masdar, kommer att anses slutligt förvärvade av Masdar, som kommissionen önskar."

21 Den 23 mars 2000 skrev kommissionen till Helmico för att meddela att kommissionen vägrade att betala de utestående fakturorna och för att anmoda Helmico om att betala tillbaka totalt 2 091 168,07 euro. Kommissionen vidtog denna åtgärd efter att ha upptäckt att Helmico hade handlat bedrägligt vid genomförandet av det moldaviska och det ryska avtalet.

22 Sökanden väckte den 31 mars 2000 talan mot Helmico vid High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Förenade kungariket). Sökanden begärde härvid betalning för de tjänster som bolaget tillhandahållit som underleverantör inom ramen för genomförandet av det moldaviska och det ryska avtalet med ett belopp om totalt 453 000 euro.

23 Kommissionen utfärdade den 4 april 2000 två officiella betalningskrav riktade till Helmico i enlighet med artikel 28.2 i budgetförordningen. Dessa handlingars innehåll har kommunicerats till sökandens advokater den 1 februari 2002 (se punkt 36 nedan).

24 Masdars styrelseordförande skickade den 15 juni 2000 ett telefax till kommissionären med ansvar för yttre förbindelser, vari denne förklarade följande:

"För 18 månader sedan uppmärksammade vi kommissionen på de svårigheter som vi haft med vår avtalspartner Helmico i de två ovannämnda projekten. Vi mottog

försäkringar om att kommissionen kommer att se till att vi får betalt för utförda tjänster om vi fullföljer projekten. Vi har fortsatt att finansiera och genomföra de två projekten i ert namn till priset av betydande merkostnader, trots att vi redan kände till att Helmico hade förfarit oredligt gentemot Masdar, och att dessa medel troligen inte kommer att kunna återfås."

25 Kommissionärens svar i skrivelse av den 25 juli 2000 bekräftade den ståndpunkt som kommissionen uttryckte i skrivelsen av den 22 mars 2000.

26 Masdars styrelseordförande skickade den 5 februari 2001 ytterligare ett telefax till kommissionären med ansvar för yttre förbindelser. I detta gjordes det gällande att sökanden var part i det ryska och det moldaviska avtalet, som ingåtts med kommissionen, och att sökanden vid mötet den 2 oktober 1998 hade försäkrats om att bolaget skulle få betalt om det fullföljde det ryska och det moldaviska projektet.

27 Sökanden kontaktade i april 2001 kommissionen för att undersöka möjligheten att få direkt betalt av kommissionen för de arbeten, som utförts för och fakturerats Helmico.

28 Kommissionären med ansvar för yttre förbindelser upprepade i skrivelse av den 8 maj 2001 kommissionens uppfattning att sökanden inte var part i det ryska och det moldaviska avtalet.

29 Den 21 maj 2001 hölls ett möte mellan sökandens advokater och kommissionens tjänstemän för att undersöka möjligheten att betala sökanden direkt för de tillhandahållna tjänsterna.

30 Sökandens advokater upprepade den 1 augusti 2001 sin anmodan om att från kommissionen erhålla en ersättning som den betalar utan att vara juridiskt förpliktad härtill. Sökanden krävde betalning av 448 947,78 euro, alternativt 249 314 euro. Det första beloppet motsvarade det totala belopp som Helmico hade fakturerat kommissionen för, och som fortfarande var obetalt, medan det andra beloppet motsvarade beloppet för de arbeten som utförts efter det att bedrägeriet hade uppdagats.

31 Den 28 augusti 2001 hölls ett möte mellan sökandens advokater och kommissionens tjänstemän för att undersöka möjligheten att betala sökanden direkt för de tillhandahållna tjänsterna.

32 Sökandens advokater översände den 10 oktober 2001 en kopia av en rapport från år 1998 till kommissionens tjänstemän. Denna handling var avsedd att hjälpa kommissionen att återfinna spåren efter Helmicos direktörer.

33 Kommissionens tjänstemän svarade den 16 oktober 2001 att uppgifterna hade vidarebefordrats till behöriga avdelningar vid Generaldirektoratet för Budget, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning och enheten för ekonomi- och avtalsförhållanden som var ansvarig för TACIS-programmen, och att kommissionens tjänstemän skulle vidta alla nödvändiga åtgärder för att eftersöka Helmicos direktörer.

34 Sökandens advokater skrev den 16 oktober 2001 till kommissionen att det fanns en tyst överenskommelse mellan kommissionens tjänstemän och sökanden om att kommissionen skulle betala sökanden från den 8 oktober 1998, under förutsättning att sökanden sörjde för att det ryska och det moldaviska projektet fullföljdes. Huvudargumenten som anfördes i denna skrivelse syftade till att visa att

kommissionen hade medgivit att sökanden från år 1998 blivit huvudpart i det ryska projektet. Denna skrivelse avslutades med följande förklaring:

"Jag vore tacksam om ni meddelar mig om kommissionens tjänstemän godtar det argument som förts fram i förevarande skrivelse, och om de i detta fall är beredda att betala ett förskott på 279 711,85 euro till Masdar Ltd, i avvaktan på att återkravsförfarandet mot Helmico avslutas."

35 Kommissionen avvisade i en skrivelse av den 13 november 2001 de argument som sökandens advokater hade anfört. Skrivelsen avslutades med följande förklaring:

"Kommissionen kommer att med stöd av betalningskravet verkställa återkrav hos Helmicos företrädare av de belopp som detta bolag har mottagit. Beroende av hur detta förfarande utfaller, kan nya beslut komma att fattas vad avser användningen av de belopp som betalats tillbaka."

36 Kommissionens tjänstemän förklarade den 1 februari 2002, i ett skriftligt svar på en fråga som hade ställts av sökandens advokater, att den 4 april 2000 hade två officiella betalningskrav utfärdats med Helmico som adressat. Det ena avsåg det moldaviska avtalet och ett belopp på 1 236 200,91 euro, och det andra avsåg det ryska avtalet och ett belopp på 854 967,16 euro, således totalt 2 091 168,07 euro.

37 Sökandens advokater konstaterade i en skrivelse av den 27 februari 2002 till kommissionen att de två officiella betalningskraven ungefär uppgick till de belopp som framgick av utdraget över de belopp kommissionen hade betalat till Helmico.

Advokaterna utläste härav att kommissionen inte funnit det nödvändigt att utfärda betalningskrav för de belopp som Helmico hade fakturerat kommissionen för, men som den sistnämnda inte hade betalat.

38 Kommissionens tjänstemän skrev den 11 mars 2002 till sökandens advokater för att bekräfta att de två officiella betalningskraven som utfärdats av de förstnämnda, den 4 april 2000 till Helmico, inte omfattade de belopp som Helmico hade fakturerat kommissionen för, men vilka kommissionen inte hade betalat.

39 Kommissionens rättstjänst översände den 17 december 2002 en sammanställning till sökandens advokater över de belopp som Helmico hade fakturerat kommissionen för, samt över datumen, betalningarna och de icke-genomförda betalningarna.

40 Den 18 februari 2003 hölls ett möte mellan sökandens advokater och kommissionens tjänstemän.

41 Sökandens advokater skickade den 23 april 2003 ett rekommenderat brev till kommissionen som avslutades med följande förklaring:

"... Om inte kommissionens tjänstemän allra senast den 15 maj 2003 är i stånd att lägga fram ett konkret förslag till betalning av min klient för de tillhandahållna tjänsterna, kommer en skadeståndstalan mot kommissionen att väckas vid förstainstansrätten enligt artiklarna 235 EG och 288 EG (tidigare artiklarna 178 i EG-fördraget och 215 i EG-fördraget)."

42 Kommissionen skickade den 15 maj 2003 ett telefax till sökandens advokater och föreslog att ett möte skulle hållas för att diskutera en eventuell förlikning, enligt vilken kommissionen skulle betala sökanden 249 314,35 euro för de arbeten som hade utförts efter uppdagandet av Helmicos bedrägeri, för det fall att sökanden kunde frambringa bevisning om ett avtal som föreskrev att sökanden skulle betalas direkt av kommissionen, om bolaget fullföljde det ryska och det moldaviska projektet.

43 Sökandens advokater svarade i ett rekommenderat brev av den 23 juni 2003 kommissionens tjänstemän att de avböjde att fortsätta förhandlingarna på grundval av kommissionens förslag, och lade fram sökandens krav i detalj, samt villkoren för att bolaget skulle delta i ett möte.

44 Detta rekommenderade brev följdes den 3 juli 2003 av ett telefax, i vilket sökandens advokater anhöll om svar från kommissionen avseende möjligheten att före den 15 juli 2003 ordna ett möte i enlighet med de föreslagna villkoren, och upplyste att en talan skulle väckas vid förstainstansrätten, om ett sådant möte inte avhölls.

45 Kommissionens tjänstemän svarade i brev av den 22 juli 2003 att de inte kunde tillmötesgå sökandens betalningskrav.

Förfarandet

46 Sökanden har, genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 30 september 2003, väckt förevarande talan.

47 Det skriftliga förfarandet avslutades den 22 april 2004.

48 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (femte avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet och uppmanade, såsom åtgärder för processledning enligt artikel 64 i förstainstansrättens rättegångsregler, parterna att förete vissa handlingar och att svara på vissa skriftliga frågor före förhandlingen. Parterna gjorde detta inom föreskriven frist.

49 Den 6 oktober 2005 hölls ett informellt möte vid förstainstansrättens femte avdelning, såsom en åtgärd för processledning, för att undersöka möjligheterna att nå en förlikning i målet.

50 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 6 oktober 2005.

51 Vid slutet av förhandlingen tilldelade förstainstansrätten parterna en frist till den 30 november 2005 för att undersöka möjligheten att nå en förlikning i målet. Ordföranden för femte avdelningen beslutade då att senarelägga avslutandet av det muntliga förfarandet.

52 I skrivelse som inkom till rättens kansli den 23 november 2005 meddelade sökanden förstainstansrätten att parterna vid detta datum ännu inte hade nått en förlikning.

53 Sökanden förklarade i samma skrivelse att sökanden i vissa delar inte längre vidhåller skadeståndsyrkandet och ändrade sina yrkanden som en följd härav. Sökanden återkallade särskilt sitt krav på fullständig eller delvis ersättning för indirekt skada på vissa punkter motsvarande ett samlat belopp på 1 402 179,95 GBP, förutom det belopp som eventuellt beviljas som ersättning för ideell skada.

54 I skrivelse som inkom till förstainstansrättens kansli den 29 november 2005 meddelade kommissionen förstainstansrätten att förlikning inte hade kunnat nås mellan parterna i målet.

55 Kommissionen avgav den 6 januari 2006 sina synpunkter på sökandens delvisa återkallelse av sina yrkanden om skadestånd. Kommissionen har särskilt vidhållit sina förstahandsyrkanden om att talan skall ogillas och om att sökanden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Kommissionen har i andra hand gjort gällande att sökanden, även om bolaget skulle vinna hel eller delvis framgång med sin talan, i vart fall skall bära en tredjedel av sin rättegångskostnad.

56 Ordföranden för femte avdelningen avslutade det muntliga förfarandet den 16 januari 2006. Parterna informerades om detta genom skrivelse av den 18 januari 2006.

Parternas yrkanden

57 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— förplikta kommissionen att till sökanden utge

— 448 947,78 euro,

— ränta på detta belopp till och med den 31 juli 2003 med ett belopp på 98 121,24 GBP, samt ränta från den 1 augusti 2003 tills dess att dom meddelas,

— följande belopp som ersättning för indirekt skada:

— 34 751,14 GBP som ersättning för advokatarvoden,

— 87 000 GBP som ersättning för den skada som följde av att det var nödvändigt för sökanden att avyttra en del av sin fasta egendom vid en oläglig tidpunkt,

— det belopp som förstainstansrätten anser vara skäligt som ersättning för ideell skada, samt

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

58 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna,

— i andra hand förplikta sökanden, om bolagets vinner fullständig eller delvis framgång med sin talan, att i vart fall bära en tredjedel av sin rättegångskostnad.

Rättslig bedömning

Förstainstansrättens inledande anmärkningar

59 Förstainstansrätten erinrar inledningsvis om att det av fast rättspraxis följer att gemenskapens utomobligatoriska ansvar enligt artikel 288 andra stycket EG för rättsstridigt agerande av dess organ förutsätter att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det agerande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger skada och att det finns ett orsakssamband mellan agerandet och den åberopade skadan (domstolens dom av den 29 september 1982 i mål 26/81, Oleifici Mediterranei mot EEG, REG 1982, s. 3057, punkt 16, förstainstansrättens dom av den 11 juli 1996 i mål T-175/94, International Procurement Services mot kommissionen, REG 1996, s. II-729, punkt 44, och av den 11 juli 1997 i mål T-267/94, Oleifici Italiani mot kommissionen, REG 1997, s. II-1239, punkt 20).

60 När ett av dessa villkor inte är uppfyllt skall talan ogillas i sin helhet, utan att det är nödvändigt att pröva de andra villkoren för nämnda ansvar (domstolens dom av den 15 september 1994 i mål C-146/91, KYDEP mot rådet och kommissionen, REG 1994, s. I-4199, punkterna 19 och 81, förstainstansrättens dom av den 20 februari 2002 i mål T-170/00, Förde-Reederei mot rådet och kommissionen, REG 2002, s. II-515, punkt 37, och av den 19 mars 2003 i mål T-273/01, Innova Privat-Akademie mot kommissionen, REG 2003, s. II-1093, punkt 23).

61 För att uppfylla villkoret om att det agerande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, måste det enligt rättspraxis visas att det skett en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som syftar till att ge enskilda rättigheter (domstolens dom av den 4 juli 2000 i mål C-352/98 P, Bergaderm och Goupil mot kommissionen, REG 2000, s. I-5291, punkt 42).

62 Vad gäller kravet på att överträdelsen skall vara tillräckligt klar, är det avgörande kriteriet för att villkoret skall anses vara uppfyllt att den berörda gemenskapsinstitutionen på ett uppenbart och allvarligt sätt har överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning. Om denna institution endast förfogade över ett i hög grad begränsat, eller till och med obefintligt, utrymme för skönsmässig bedömning, kan blotta omständigheten att gemenskapsrätten överträtts vara tillräcklig för att det skall vara fråga om en tillräckligt klar överträdelse (domstolens dom av den 10 december 2002 i mål C-312/00 P, kommissionen mot Camar och Tico, REG 2002, s. I-11355, punkt 54, och förstainstansrättens dom av den 12 juli 2001 i de förenade målen T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 och T-225/99, Comafrica och Dole Fresh Fruit Europa mot kommissionen, REG 2001, s. II-1975, punkt 134).

63 Det skall tilläggas att gemenskapens skyldighet att ersätta skada som orsakats av dess institutioner enligt artikel 288 andra stycket EG grundar sig på de "allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar". Det görs i denna bestämmelse följaktligen inte någon begränsning av räckvidden av dessa principer på så sätt att de endast skulle kunna grunda utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen när dess institutioner har agerat rättsstridigt.

64 Enligt medlemsstaternas regler om utomobligatoriskt skadeståndsansvar är det möjligt för enskilda att, om än i varierande grad, på specifika områden och på olika villkor, få ersättning utdömd av domstol för vissa skador, även då den som orsakat skadan inte gjort sig skyldig till rättsstridigt agerande.

65 Om en skada uppkommit till följd av ett agerande från gemenskapsinstitutionernas sida vars rättsstridighet inte kan styrkas, kan gemenskapen bli utomobligatoriskt

skadeståndsansvarig då följande villkor samtliga är uppfyllda: att det verkligen föreligger en skada, att det finns ett orsakssamband mellan denna skada och gemenskapsinstitutionernas agerande, och att skadan är av ovanlig och särskild karaktär (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 juni 2000 i mål C-237/98 P, Dorsch Consult mot rådet och kommissionen, REG 2000, s. I-4549, punkt 19).

66 Vad beträffar dessa två begrepp gäller att en skada är ovanlig när den går utöver de ekonomiska risker som verksamhet inom den berörda sektorn är förenad med, och att den är särskild när den påverkar en särskild kategori näringsidkare på ett oproportionerligt sätt i förhållande till andra aktörer (förstainstansrättens dom i det ovannämnda målet Förde-Reederei mot rådet och kommissionen, punkt 56, och av den 10 februari 2004 i de förenade målen T-64/01 och T-65/01, Afrikanische Frucht-Compagnie och Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert mot rådet och kommissionen, REG 2004, s. II-521, punkt 151).

67 Det är mot bakgrund av dessa anmärkningar som sökandens yrkande om skadestånd skall prövas.

68 Sökanden har gjort gällande att bolagets talan är välgrundad till följd av att kommissionen har åsidosatt de principer om utomobligatoriskt skadeståndsansvar som är erkända i ett stort antal medlemsstater. Sökanden har i detta avseende hänvisat till följande rättsliga åtgärder:

— civilrättslig talan grundad på principen om förbud mot obehörig vinst (*de in rem verso*),

— civilrättslig talan grundad på utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne (*negotiorum gestio*),

— talan grundad på åsidosättande av den gemenskapsrättsliga principen om skydd för berättigade förväntningar,

— civilrättslig talan grundad på att kommissionen har gjort sig skyldig till *"fault"* (vållande, enligt de rättssystem som bygger på den romerska rätten) eller *"negligence"* (vållande, enligt det anglosaxiska rättssystemet) som har åsamkat sökanden en skada.

69 Förstainstansrätten konstaterar att sökandens yrkande om skadestånd dels vilar på ordningen om utomobligatoriskt skadeståndsansvar, utan att det föreligger ett rättsstridigt agerande av gemenskapens institutioner eller av dess anställda under tjänsteutövning (obehörig vinst och utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne), dels vilar på ordningen om gemenskapens utomobligatoriska ansvar på grund av att det föreligger ett rättsstridigt agerande av dess institutioner eller av dess anställda under tjänsteutövning (åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar och *fault* eller *negligence* (vållande) av kommissionen).

Kraven grundade på gemenskapens utomobligatoriska ansvar utan rättsstridigt agerande av dess institutioner (talan grundad på obehörig vinst (de in rem verso) och utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne (negotiorum gestio))

Parternas argument

70 Vad gäller den civilrättsliga talan som avser obehörig vinst, har sökanden gjort gällande att denna enligt medlemsstaternas gemensamma rättsprinciper förutsätter att fyra villkor är uppfyllda:

— svaranden har gjort en vinst,

— sökanden har lidit en förlust,

— det finns ett orsakssamband mellan svarandens vinst och sökandens förlust, och

— både vinsten och förlusten saknar rättslig grund. Med andra ord är vinsten orättfärdig eller "obehörig".

71 Sökanden har såvitt avser det första villkoret gjort gällande att kommissionen har gjort en vinst som uppgår till det samlade värdet av de tjänster som ligger till grund för de obetalda fakturorna, således 448 947,78 euro.

72 Sökanden har vad avser det andra villkoret gjort gällande att, eftersom de fakturor avseende vilka kommissionen har inställt betalningen motsvarar de tjänster som sökanden har tillhandahållit eller gett tredje man i uppdrag att tillhandahålla i egenskap av underleverantör och som sökanden betalat för, har denna inställelse medfört en förlust för sökanden som uppgår till samma belopp. Beloppen har inte kunnat indrivas hos Helmico som har åberopat betalningsinställelsen och kommissionens betalningskrav som försvarsgrunder i det mål som sökanden anhängiggjort i Förenade kungariket. Sökanden har tillagt att Helmicos uppenbara konkurs och dess direktörers försvinnande har gjort sökandens förlust definitiv.

73 Sökanden har vad avser det tredje villkoret gjort gällande att det följer av ovanstående att det finns ett direkt samband mellan kommissionens vinst och sökandens förlust.

74 Sökanden har vad avser det fjärde villkoret gjort gällande att kommissionens vägran att genomföra betalningarna för de arbeten som utfördes efter dett att bedrägeriet hade uppdagats i oktober 1998 inte finner något stöd i budgetförordningen, eftersom de senare fakturornas riktighet inte har ifrågasatts. Kommissionen kunde därför, med full kännedom om omständigheterna, åtnjuta de tjänster som sökanden tillhandahöll utan att någonsin utge ersättning, genom att — i samma stund som sökanden hade fullgjort sina skyldigheter — använda sin rätt till betalningsinställelse och återkrav, då betalningen var den enda avtalsenliga skyldigheten som återstod för denna att fullgöra. Kommissionen gjorde således en orättfärdig och obehörig vinst.

75 Sökanden har likaledes grundat sig på den allmänna gemenskapsrättsliga principen om att gemenskapen inte orättfärdigt skall göra vinst på bekostnad av tredje man.

76 Sökanden har, vad avser den civilrättsliga talan som är grundad på utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne, gjort gällande att denna enligt medlemsstaternas gemensamma rättsprinciper förutsätter att följande fem villkor är uppfyllda:

— Skötseln av huvudmannens angelägenheter, skall — oavsett om åtgärderna är av rättsligt eller materiellt slag — vara till nytta för huvudmannen.

— Vid tiden för handlingarna var huvudmannen inte i stånd att sköta sina egna angelägenheter, men det förelåg ett behov av att sköta dessa.

— Förvaltaren hade inte för avsikt att handla utan vederlag — det förelåg ingen gåvoavsikt (*animus donandi*).

— Förvaltaren hade ingen avtalsenlig skyldighet att sköta huvudmannens affärer.

— Det kunde med fog förväntas att huvudmannen hade handlat som förvaltaren, om huvudmannen hade varit medveten om nödvändigheten av att handla.

77 Det första villkoret är uppfyllt, eftersom kommissionen har avgett sina avslutande, positiva projektrapporter och således har godkänt sökandens arbete.

78 Det andra villkoret är uppfyllt, eftersom det följer tydligt av telefaxet av den 5 oktober 1998 att kommissionen, som fruktade att det ryska och det moldaviska projektet inte skulle genomföras, anmodade sökanden att vidta åtgärder för att säkerställa deras genomförande.

79 Det tredje villkoret är uppfyllt, eftersom sökanden i oktober 1998 gav till känna sin oro för den uteblivna betalningen, vilket visar att sökanden inte hade för avsikt att tillhandahålla tjänster utan vederlag. Detta bekräftas av att sökanden tillsammans med Helmico hade ombesörjt att öppna ett särskilt konto, till vilket sökanden hade en fullmakt, som innebar att alla kommissionens betalningar till detta konto kunde överföras till sökanden.

80 Det fjärde villkoret är uppfyllt, eftersom kommissionens tjänstemän själva förnekar att det finns något avtalsförhållande mellan kommissionen och sökanden.

81 Det femte villkoret är uppfyllt, eftersom kommissionens tjänstemän i sitt telefax av den 5 oktober 1998 skrev:

"Om kommissionen inte har mottagit ett sådant löfte före måndagen den 12 oktober, avser kommissionen att vidta andra åtgärder för att säkerställa projektets genomförande i enlighet med bestämmelserna i avtalet."

82 Enligt sökanden medför utförande av ärenden för annans räkning utan uppdrag av denne en skyldighet för förvaltaren att fortsätta att sköta huvudmannens angelägenheter fram till dess att den sistnämnde är i stånd att sköta dessa själv och att handla förnuftigt såsom en god familjefader. Huvudmannen skall ersätta förvaltaren för de utförda tjänsterna och för de utgifter som förvaltaren haft till följd av denna förvaltning. I detta fall har sökanden genomfört det ryska och det moldaviska projektet och handlat förnuftigt, varför bolaget är berättigat till en rimlig ersättning för det utförda arbetet och till ersättning för alla de utgifter som sökanden haft vid genomförandet av detta arbete.

83 Sökanden har gjort gällande att tillämpningen av dessa allmänna principer om ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar, som är gemensamma för medlemsstaterna, inte är underkastad villkoret om att den som har gjort en vinst eller huvudmannen har agerat rättsstridigt. En rättsstridig handling uppkommer uteslutande när och om den som har gjort en vinst vägrar att ersätta den som har lidit en förlust (talan grundad på obehörig vinst (*de in rem verso*)) eller huvudmannen vägrar att ersätta förvaltaren (utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne (*negotiorum gestio*)). Sökanden har därför gjort gällande att bolagets samtliga yrkanden är välgrundade.

84 Kommissionen har hänvisat till rättspraxis, enligt vilken gemenskapens utomobligatoriska ansvar förutsätter att sökanden visar att det agerande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan agerandet och den åberopade skadan (förstainstansrättens domar av den 29 januari 1998 i mål T-113/96, Dubois et Fils mot rådet och kommissionen, REG 1998, s. II–125, punkt 54, och av den 27 februari

2003 i mål T-61/01, Vendedurías de Armadores Reunidos mot kommissionen, REG 2003, s. II-327, punkt 40). När ett av dessa villkor inte är uppfyllt skall talan ogillas i sin helhet, utan att det är nödvändigt att pröva de andra villkoren för nämnda utomobligatoriska ansvar (se domen i det ovannämnda målet Innova Privat Akademie mot kommissionen, punkt 23, och där angiven rättspraxis).

85 Kommissionen har i första hand gjort gällande att eftersom sökanden till stöd för sin talan, som är grundad på obehörig vinst (*de in rem verso*) respektive utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne (*negotiorum gestio*), inte har lagt fram något konkret påstående om rättsstridigt agerande från kommissionen, kan talan inte vinna bifall på dessa grunder eftersom villkoret om ett rättsstridigt agerande av institutionen inte är uppfyllt. Vad gäller sökandens argument att den uteblivna ersättningen i sig skulle utgöra en rättsstridig handling, rör det sig enligt kommissionen om ett cirkelresonemang, eftersom den påstådda skadan och den skadeståndsgrundande omständigheten inte kan hållas isär.

86 Kommissionen har i andra hand gjort gällande att villkoren för att väcka en talan grundad på principen om förbudet mot obehörig vinst eller utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne, inte är uppfyllda.

87 Det kan särskilt inte läggas kommissionen till last att ha gjort en orättfärdig och obehörig vinst på bekostnad av sökanden, till följd av de inställda betalningarna till Helmico och utfärdandet av betalningskraven mot det sistnämnda bolaget efter bedrägeriet inom ramen för deras avtalsförhållande. Kommissionen har genom detta tillvägagångssätt uppfyllt en skyldighet som är uttryckligen föreskriven i budgetförordningen och som i motsats till vad sökanden har gjort gällande inte har framkallat en rättighet för underleverantören. Kommissionen anser däremot att denna skyldighet utesluter möjligheten att beakta vilken som helst tredje mans intressen.

88 Sökanden saknar grund för sitt påstående att sökanden har gjort en "orättfärdig" förlust, eftersom det belopp som sökanden kräver för de utförda arbetena i enlighet med dess avtalsenliga skyldigheter svarar mot det belopp som Helmico är skyldigt bolaget enligt avtalen om underleverans. Kommissionen har erinrat om att sökanden har valt att inte ingå ett avtalsförhållande med kommissionen, och att bolaget därför inte kan åberopa de garantier som det skulle ha varit berättigat till som medkontrahent.

89 Enligt kommissionens uppfattning är en civilrättslig talan grundad på utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne (*negotiorum gestio*) inte utformad för att behandla en situation, där en underleverantör enligt ett avtal utför arbeten för en tredje man. Kommissionen har hänvisat till de artiklar som i oktober 2003 utformades av Arbetsgruppen för en europeisk civilrätt avseende de europeiska rättsprinciperna om frivilligt ingripande i annans angelägenheter. Dessa artiklar utesluter a priori att det föreligger ansvar "när den som ingriper har förpliktat sig visavi en tredje man till att handla". I detta mål är ett ansvar grundat på utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne (*negotiorum gestio*) a priori uteslutet, eftersom sökanden endast utförde de förpliktelser som åvilade bolaget enligt dess avtal med Helmico.

90 Enligt dessa artiklar är ett ansvar för utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne (*negotiorum gestio*) likaledes uteslutet, som en följd av att "den som ingriper" skall ha en "rimlig grund för att handla". "Den som ingriper har emellertid inte något rimligt skäl för att handla om denne har en verklig möjlighet att få kännedom om huvudmannens avsikter, men avstår från att undersöka dessa." I detta mål anser kommissionen att sökanden, även om det förutsätts att avtalet med Helmico hade upphört att gälla (vilket inte var fallet), mycket väl kunde inhämta upplysningar om kommissionens önskemål. Om sökanden avstod från att göra detta handlade bolaget "oförnuftigt". Om bolaget gjorde detta och kom fram till slutsatsen att kommissionen önskade att sökanden skulle agera så som bolaget gjort, omfattas detta av grunden som avser åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar.

Förstainstansrättens bedömning

91 Förstainstansrätten konstaterar för det första att ordningen med ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar, såsom den är utformad i merparten av de nationella

rättssystemen, inte nödvändigtvis innehåller villkor om att svarandens agerande skall vara rättsstridigt eller vårdslöst. Möjligheten att väcka talan grundad på obehörig vinst eller utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne har utformats för att, under särskilda civilrättsliga omständigheter, utgöra upphov till förpliktelser utanför avtalsförhållanden, vilka som huvudregel består i att den som har gjort en vinst skall betala tillbaka det som denne oriktigt har mottagit respektive att huvudmannen skall utge ersättning till förvaltaren.

92 Det följer således inte härav att talan inte kan vinna bifall på grunder avseende obehörig vinst och utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne, såsom åberopats av sökanden, redan av den anledningen att villkoret om institutionens rättsstridiga agerande inte är uppfyllt, vilket kommissionen i första hand har gjort gällande.

93 Som det har anförts i punkterna 63–66 ovan, ligger artikel 288 andra stycket EG till grund för en skyldighet för gemenskapen att ersätta skada som orsakats av dess institutioner, utan att begränsa ordningen för gemenskapens utomobligatoriska ansvar till att endast gälla när dess institutioner har gjort sig skyldiga till vållande genom rättsstridigt agerande. En rättsakt eller ett agerande som företas av en av gemenskapens institutioner kan nämligen, även om rättsakten eller agerandet är lagenligt, orsaka en onormal och särskild skada, som gemenskapen är skyldig att ersätta enligt angiven rättspraxis.

94 Gemenskapsdomstolarna har dessutom redan haft tillfälle att tillämpa vissa principer om återkrav av belopp som utbetalats utan grund, bland annat i fråga om förbudet mot obehörig vinst, som är en av de allmänna gemenskapsrättsliga principerna (domstolens dom av den 10 juli 1990 i mål C-259/87, Grekland mot kommissionen, REG 1990, s. I-2845, summarisk publicering, punkt 26, förstainstansrättens dom av den 10 oktober 2001 i mål T-171/99, Corus UK mot kommissionen, REG 2001, s. II-2967, punkt 55, och av den 3 april 2003 i de förenade målen T-44/01, T-119/01 och T-126/01, Vieira m.fl. mot kommissionen, REG 2003, s. II-1209, punkt 86).

95 Det skall därför undersökas om villkoren för en talan om obehörig vinst (*de in rem* verso) eller för en talan grundad på utförande av tjänst för annans räkning utan uppdrag av denne (*negotiorum gestio*) är uppfyllda i detta fall, för att avgöra om dessa principer är tillämpliga.

96 Det skall i detta avseende konstateras, som kommissionen har gjort gällande, att utifrån denna tvists rättsliga och faktiska sammanhang kan talan inte bifallas på grunderna obehörig vinst och utförande av tjänst för annans räkning utan uppdrag av denne.

97 Dessa olika grunder kan nämligen enligt de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar inte med framgång åberopas när nyttan för den som gjort en vinst eller för huvudmannen vilar på ett avtal eller en förpliktelse enligt lag. Det följer vidare av samma principer att sådana grunder i allmänhet endast kan åberopas subsidiärt, det vill säga när den skadelidande inte har någon annan möjlighet att väcka talan för att erhålla det som vederbörande har rätt till.

98 Det framgår emellertid i detta mål att det finns ett avtalsförhållande mellan kommissionen och Helmico, samt mellan Helmico och sökanden. Den påstådda direkta skadan svarar mot den betalning som Helmico är skyldigt sökanden enligt de avtal om underleverans som dessa två parter har ingått, och som i detta hänseende innehåller en prorogationsklausul, enligt vilken de engelska och walesiska domstolarna är behöriga att slita eventuella avtalsrättsliga tvister. Det åligger således obestridligen Helmico att betala sökanden för de utförda arbetena, och att ta på sig det eventuella ansvaret vid utebliven betalning, vilket vidare framgår av den rättsliga process som sökanden i detta hänseende har inlett mot Helmico, och som, även om målet har vilandeförklarats, pågår vid High Court of Justice. Helmicos eventuella insolvens kan inte motivera att kommissionen tar på sig detta ansvar, eftersom sökanden inte kan ha två källor till samma rätt till betalning. Det framgår nämligen av handlingarna i målet, och är dessutom ostridigt, att denna rättsliga process vid High Court of Justice avser betalningen för de tjänster som är aktuella i förevarande mål.

99 Härav följer att en eventuell vinst för kommissionen eller förlust för sökanden inte kan betecknas som obehörig, eftersom den härrör från gällande avtal.

100 Ett motsvarande resonemang kan likaledes användas för att utesluta tillämpningen av principerna om en civilrättslig talan grundad på utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne, vilken enligt de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar endast undantagsvis kan användas för att påföra offentliga myndigheter ansvar i allmänhet, och alldeles särskilt i förevarande tvists faktiska och rättsliga sammanhang. Det är av följande skäl uppenbart att villkoren för att vinna framgång med en civilrättslig talan grundad på utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne inte är uppfyllda.

101 Det skall anmärkas att sökandens utförande av sina avtalsförpliktelser gentemot Helmico inte kan betecknas som frivilligt ingripande i annans angelägenheter som absolut måste skötas, vilket är ett krav enligt den aktuella grunden. Innan sökanden åtog sig att genomföra det ryska och det moldaviska projektet, kontaktade bolaget kommissionens tjänstemän i oktober 1998, vilket innebär att dess handlande inte kan karaktäriseras som ett frivilligt initiativ. Vidare framstår sökandens påstående, som är utläst av skrivelsen av den 5 oktober 1998, att kommissionen inte kunde sköta de aktuella projekten, som felaktigt vid betraktande av innehållet i detta brev, vari kommissionen uttryckligen framhöll sin möjlighet att "vidta andra åtgärder för att säkerställa projektets genomförande". Slutligen står sökandens argumentation också i strid med principerna om utförande av ärende för annans räkning utan uppdrag av denne, vad gäller huvudmannens kännedom om förvaltarens handlande. Förvaltarens handlande sker nämligen i regel utan huvudmannens vetskap, eller i vart fall utan att den sistnämnda är medveten om nödvändigheten av att handla omedelbart. Sökanden har emellertid själv gjort gällande att bolagets beslut att fortsätta med arbetena i oktober 1998 var en följd av kommissionens insisterande.

102 Det är för övrigt inte utan relevans att de ekonomiska aktörerna enligt rättspraxis själva skall stå för de ekonomiska risker som är förenade med deras verksamhet, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall (förstainstansrättens dom av

den 17 december 1998 i mål T-203/96, Embassy Limousines & Services mot parlamentet, REG 1998, s. II-4239, punkten 75, och där angiven rättspraxis).

103 Det har emellertid inte fastställts att sökanden har lidit en ovanlig eller särskild skada som överskrider de ekonomiska och kommersiella risker som bolagets verksamhet är förenad med. Det finns i alla avtalsförhållanden en viss risk för att en avtalspart inte utför avtalet på ett tillfredsställande sätt eller till och med blir insolvent. Det ankommer på avtalsparterna att neutralisera denna risk på ett passande sätt i själva avtalet. Sökanden var inte ovetande om att Helmico inte uppfyllde sina förpliktelser enligt avtalet, men valde trots denna vetskap att fortsätta att uppfylla sina förpliktelser, i stället för att formellt väcka talan. Sökanden tog härmed en kommersiell risk som kan betecknas som normal. Frågan om detta beslut var en följd av kommissionens insisterande och/eller var helt eller delvis motiverat av bolagets tro på att kommissionen stod som garant för betalningen av dess tjänster om Helmico inte var i stånd att göra detta, faller inom den grund som avser åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar.

104 Under dessa omständigheter kan talan inte bifallas på de två första grunderna avseende de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar om utomobligatoriskt ansvar i avsaknad av vållande genom rättsstridigt agerande.

Kraven grundade på gemenskapens utomobligariska ansvar vid rättsstridigt agerande av dess institutioner

Skyddet för berättigade förväntningar

— Parternas argument

105 Sökanden har hänvisat till rättspraxis, enligt vilken rätten att göra anspråk på skydd för berättigade förväntningar tillkommer varje enskild som befinner sig i en

situation av vilken det framgår att gemenskapsadministrationen har väckt vissa grundade förhoppningar hos denne. Sökanden har för övrigt understrukit att de ekonomiska aktörerna skall stå för de ekonomiska risker som är förenade med deras verksamhet, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall.

106 Sökanden har gjort gällande att mötet med kommissionens tjänstemän den 2 oktober 1998 och den efterföljande skriftväxlingen avseende öppnandet av ett särskilt bankkonto för Helmico, till vilket sökanden hade fullmakt, väckte förhoppningar hos sökanden om att kommissionens tjänstemän sörjde för att bolaget verkligen skulle få betalt för det arbete som det hade utfört.

107 Enligt sökandens uppfattning är det mot bakgrund av dessa förhoppningar som bolaget slutförde det moldaviska och det ryska projektet. Sökanden har härmed inte burit en risk som är förenad med bolagets verksamhet, eftersom det var fritt för bolaget att upphöra att tillhandahålla de aktuella tjänsterna, då bolaget inte var medkontrahent till kommissionen och inte hade fått betalt av Helmico. I den omfattning sökanden arbetade för kommissionen kunde bolaget rimligen förvänta sig att behandlas lojalt och inte löpa risk att inte få betalt för de tjänster som tillhandahållits på begäran av kommissionens tjänstemän.

108 Kommissionen har handlat felaktigt, vilket aktualiserar dess utomobligatoriska ansvar, genom att uppmuntra sökanden att slutföra sina tjänster, och genom att sedan vägra att betala Helmico för dessa tjänster, samt genom att inte vidta åtgärder för att säkerställa att sökanden erhöll gottgörelse för det arbete som bolaget hade utfört.

109 Sökanden har gjort gällande att tydliga försäkringar, även om de inte var uttryckliga, följde av kommissionens beteende i detta fall, vilket inbegriper den fullständiga

avsaknaden av reaktion från kommissionens sida, vilken sammanfattas och tolkas på följande sätt:

— Sökanden gjorde kommissionens tjänstemän uppmärksamma på att Helmico inte betalade sökanden och att Helmico handlade oredligt gentemot sökanden genom att framställa förfalskade handlingar i fråga om de fakturor som Helmico hade översänt till kommissionen.

— Kommissionen ansåg att detta utgjorde bedrägeri, eftersom gemenskapsmedel hade överförts till Helmico och då Helmico inte hade betalat den aktuella tjänsteleverantören, det vill säga sökanden.

— Sökanden gav till kommissionens tjänstemän uttryck för att bolaget inte hade för avsikt att lägga ner mer tid eller utgifter, innan det fanns en ordning som kunde säkerställa att bolaget fick betalt.

— Kommissionens tjänstemän underrättades om inrättandet av en sådan ordning och framförde inte några invändningar. Denna ordning genomfördes närmare bestämt genom att öppna ett bankkonto för Helmico, till vilket sökanden hade en fullmakt.

— En av kommissionens tjänstemän hade bekymrat sig över att det ryska projektet inte kunde genomföras och underrättade sökanden om att kommissionen kunde undersöka andra möjligheter för att slutföra de aktuella projekten, om parterna inte lyckades lösa sina meningsskiljaktigheter.

— Kommisssionens tjänstemän gav sökanden tillåtelse att fortsätta genomförandet av det ryska och det moldaviska projektet och underrättade sökanden om att betalningarna till Helmico skulle ställas in och att betalningskrav skulle utfärdas först efter det att de nämnda projekten hade slutförts.

— Sökanden genomförde verkligen det ryska och det moldaviska projektet, och rapporterna avseende deras genomförande godkändes av kommissionen.

— Kommissionen genomförde en betalning till Helmicos bankkonto som sökanden hade fullmakt till.

— Som det framgår av kommissionens skrivelse av den 22 mars 2000, hade dess tjänstemän planerat att göra ytterligare inbetalningar till sökanden, som beräknats på grundval av det arbete som bolaget hade utfört och de utgifter som det hade haft, men de beslutade att det förelåg rättslig osäkerhet vad gäller frågan huruvida dessa betalningar kunde ifrågasättas av Helmico eller dess konkursförvaltare.

— Kommissionen inställde alla övriga betalningar och utfärdade i april 2000 betalningskrav mot Helmico först när sökanden hade slutfört det ryska och det moldaviska projektet och rapporterna om genomförandet av projekten hade godkänts av kommissionen.

— Masdars styrelseordförande skickade den 15 juni 2000 ett telefax till kommissionären med ansvar för yttre förbindelser, vari denne förklarade följande: "För 18 månader sedan uppmärksammade vi kommissionen på de svårigheter som vi haft med vår avtalspartner Helmico i de två ovannämnda

projekten. Vi mottog försäkringar om att kommissionen kommer att se till att vi får betalt för utförda tjänster om vi fullföljer projekten. Vi har fortsatt att finansiera och genomföra de två projekten i ert namn till priset av betydande merkostnader, trots att vi redan kände till att Helmico hade förfarit oredligt gentemot Masdar, och att dessa medel troligen inte kommer att kunna återfås."

— Kommissionens svar i skrivelse av den 25 juli 2000 ifrågasatte inte förklaringen från Masdars styrelseordförande, enligt vilken den sistnämnde hade erhållit en försäkring om att bolaget skulle få betalt.

110 Kommissionen har erinrat om att de ekonomiska aktörerna enligt fast rättspraxis skall stå för de ekonomiska risker som är förenade med deras verksamhet, med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall. Denna regel mildras emellertid av principen om skydd för berättigade förväntningar. Enligt fast rättspraxis tillkommer rätten att göra anspråk på skydd för berättigade förväntningar varje enskild som befinner sig i en situation av vilken det framgår att gemenskapsadministrationen, särskilt genom att ge tydliga försäkringar, har väckt grundade förhoppningar hos denne.

111 Kommissionen anser att mötet med dess tjänstemän den 2 oktober 1998 och den efterföljande skriftväxlingen som åberopats av sökanden, inte rimligen kan tolkas som en "tydlig försäkring" från kommissionens tjänstemän, enligt vilken de skulle sörja för att sökanden verkligen fick betalt för de utförda arbetena.

112 Kommissionen anser vad avser det aktuella mötet att det ankommer på sökanden att visa att dessa försäkringar, eller i vart fall förklaringar som rimligen kan tolkas som

sådana, verkligen lämnades till bolaget vid detta möte, vilket sökanden inte har gjort. Kommissionen har anfört att den fortfarande är beredd att avsluta detta mål genom en förlikning och betala 249 314,35 euro, vilket motsvarar värdet av de tjänster som sökanden fakturerade efter detta möte, om sökanden kan lägga fram detta bevis.

113 Vad gäller telefaxet som skickades till Helmico den 5 oktober 1998, uttryckte kommissionen enbart sin oro över att meningsskiljaktigheterna mellan Helmico och sökanden riskerade att skada slutförandet av det ryska projektet, och syftade till att uppnå en garanti för att Helmico och sökanden verkligen skulle rätta sig efter bestämmelserna i deras respektive avtal.

114 Enligt kommissionens uppfattning kan inte heller den efterföljande skriftväxlingen tolkas som en sådan försäkring. Skriftväxlingen bestod rent faktiskt i såväl skrivelser mellan sökanden och Helmico som i skrivelser från Helmico till kommissionen. Dessa skrivelser innehöll framför allt en garanti att Helmico och sökanden hade löst sina meningsskiljaktigheter, och att det ryska och det moldaviska avtalet skulle genomföras. Skrivelserna innehöll även andra uppgifter, särskilt att ledningen av de aktuella projekten hade överförts till Masdars styrelseordförande, och att vissa betalningar som skulle ske enligt nämnda avtal i fortsättningen skulle inbetalas på ett angivet bankkonto som tillhörde Masdar. Dessa uppgifter relaterade endast till de avtal som hade ingåtts mellan dessa parter, sannolikt med avsikten att underlätta lösningen av deras meningsskiljaktigheter, och uppgifterna kan inte tolkas som ett förslag till ändring av de ursprungliga avtalsvillkor som dessa parter förelade kommissionen.

115 Kommissionen har likaledes bestritt att dess uteblivna reaktion i sin skrivelse av den 25 juli 2000 på Masdars förklaring i sin skrivelse av den 15 juni 2000, enligt vilken detta bolag hade "mottagit en försäkring om att kommissionen, om [bolaget] fortsatte projekten, skulle sörja för att [det fick betalt] för [sina] tjänster", kan betraktas som en uttrycklig garanti eller ett tyst erkännande av att Masdar hade

ingått ett avtalsförhållande med kommissionen eller att kommissionen hade förpliktat sig att sörja för att sökanden fick betalt för alla de arbeten som bolaget hade genomfört i enlighet med sitt avtal med Helmico (förstainstansrättens dom av den 27 mars 1990 i mål T-123/89, Chomel mot kommissionen, REG 1990, s. II-131, punkt 27).

116 Kommissionen har dessutom erinrat om att sökanden, för att kunna åberopa principen om skydd för berättigade förväntningar, skall påvisa att det finns ett orsakssamband mellan de givna försäkringarna och sökandens skada. Med andra ord skall sökanden inte endast bevisa att gemenskapsinstitutionen i fråga har givit dessa försäkringar, utan också att bolaget självt har lidit en skada genom att handla med tilltro till nämnda försäkringar (domen i det ovannämnda målet Embassy Limousines & Services mot parlamentet).

117 Mot bakgrund härav är den nämnda försäkringen utan verkan, om det nu förutsätts att skrivelsen av den 25 juli 2000 innehöll en försäkring om att sökanden skulle få betalt, eftersom den eventuella skada som sökanden lidit till följd av de utgifter bolaget haft för att genomföra sitt avtal med Helmico uppkommit före detta datum.

118 Kommissionen har yrkat att talan grundad på skydd för berättigade förväntningar skall ogillas, eftersom kommissionen inte har givit några tydliga försäkringar till sökanden.

— Förstainstansrättens bedömning

119 Enligt fast rättspraxis tillkommer rätten att göra anspråk på skydd för berättigade förväntningar, vilken utgör en av gemenskapens grundläggande principer, varje enskild som befinner sig i en situation av vilken det framgår att gemenskapsadministrationen, genom att ge tydliga försäkringar, har väckt grundade förhoppningar hos denne. Tydliga, ovillkorliga och samstämmiga uppgifter från behörig och tillförlitlig källa utgör, oavsett i vilken form de har lämnats, en sådan försäkran (se förstainstansrättens dom av den 21 juli 1998 i de förenade målen T-66/96 och

T-221/97, Mellett mot domstolen, REGP 1998, s. I-A-449 och II-1305, punkterna 104 och 107, och där angiven rättspraxis). Det är också fastslaget i rättspraxis att principen om skydd för berättigade förväntningar utgör en rättsregel som ger enskilda rättigheter (förstainstansrättens dom av den 6 december 2001 i mål T-43/98, Emesa Sugar mot rådet, REG 2001, s. II-3519, punkt 64). Åsidosättandet av denna princip kan således medföra att gemenskapen blir ansvarig. Icke desto mindre gäller att de ekonomiska aktörerna skall stå för de ekonomiska risker som är förenade med deras verksamhet med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 25 maj 1978 i de förenade målen 83/76, 94/76, 4/77, 15/77 och 40/77, HNL m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 1978, s. 1209, punkt 7, svensk specialutgåva, volym 4, s. 119, och av den 24 juni 1986 i mål 267/82, Développement och Clemessy mot kommissionen, REG 1986, s. 1907, punkt 33, svensk specialutgåva, volym 8, s. 637).

120 Det framgår av handlingarna i målet att sökandens påstådda förhoppningar avsåg kommissionens betalning för de tjänster som avtalsenligt hade tillhandahållits Helmico. Det skall slås fast att, i detta fall, de skriftliga handlingarna från kommissionen som förstainstansrätten har tillgång till på inget sätt kan tolkas som tydliga försäkringar, som kan väcka grundade förhoppningar, om att kommissionen åtog sig att betala för sökandens tjänster.

121 Telefaxet av den 5 oktober 1998 var nämligen ställt till Helmico och innehöll dessutom en varning där det angavs att om genomförandet av det ryska projektet visade sig ha skadats, kunde kommissionen för att se till att projektet avslutades tillgripa andra medel än tjänster från det konsortium som Helmico och sökanden utgjorde. Det kan följaktligen inte utläsas av denna skrivelse att kommissionen "enträget begärde" att sökanden skulle genomföra det ryska projektet till varje pris, eller att kommissionen försäkrade att den, i fall Helmico inte betalade sökanden, skulle sörja för detta.

122 Förstainstansrätten finner likaledes att inte heller skriftväxlingen om öppnandet av ett särskilt bankkonto för Helmico, till vilket sökanden hade fullmakt kan tolkas som

en försäkring till sökanden, eftersom kommissionen inte uttalade sig inom ramen för denna skriftväxling, som bestod i skrivelser mellan sökanden och Helmico och skrivelser från Helmico till kommissionen. Genom dessa skrivelser fick kommissionen kännedom om vissa uppgifter som avsåg den ekonomiska överenskommelsen mellan dessa parter. Den omständigheten att kommissionen tog fasta på att Helmico hade ändrat bankkonto, trots att kommissionen kände till sökandens fullmakt till detta konto, kan emellertid inte tolkas som någon form av ytterligare försäkring till sökanden.

123 En sådan försäkring kan inte utläsas av skrivelsen av den 29 juli 1999 från kommissionen till sökanden. Genom denna skrivelse underrättade kommissionen sökanden om sitt beslut att endast betala ett förskott om 200 000 euro, som skulle sättas in på Helmicos konto på grundval av de fakturor som detta bolag hade utfärdat, samt om sitt beslut att inställa framtida betalningar fram till dess att frågan om de ekonomiska oegentligheterna inom ramen för det moldaviska och det ryska projektet hade klarats ut. I denna skrivelse angavs således tydligt att de framtida betalningarna inte skulle genomföras på grundval av de arbeten som hade utförts av sökanden, utan på grundval av de fakturor som Helmico hade utfärdat, och att utbetalningarna fortfarande var villkorade av resultatet av revisionen avseende användningen av gemenskapsmedel.

124 Vad härefter gäller den skrivelse som kommissionen skickade till sökanden den 22 mars 2000, motsägs ståndpunkten, att denna skrivelse skulle innehålla försäkringar om betalning, av själva innehållet i densamma, vari kommissionen uttryckligen avvisar sökandens begäran om att få betalt direkt av kommissionen, särskilt till följd av de konsekvenser en eventuell insolvens hos Helmico skulle ha på ett rättsligt plan mot bakgrund av avtalsförhållandet mellan Helmico och Masdar.

125 Vad slutligen gäller skrivelsen av den 25 juli 2000 kan det förhållandet, som kommissionen med rätta har anmärkt, att skrivelsen inte innehåller en reaktion på

påståendet — som sökanden gjort för första gången — om att kommissionen hade givit försäkringar inte gälla som en bekräftelse på detta påstående, liksom skrivelsen i sig själv inte kan anses utgöra en tydlig försäkring given av kommissionen.

126 Förstainstansrätten har inte heller tillgång till uppgifter som bevisar att dessa försäkringar gavs vid mötet den 2 oktober 1998.

127 Mot bakgrund av övriga uppgifter som framgår av handlingarna förefaller detta dessutom som högst osannolikt. Tydliga försäkringar om att betala sökanden direkt hade dessutom *a fortiori* inneburit en ändring av de ursprungliga avtalsvillkoren. Under dessa omständigheter och eftersom det ursprungligen var fråga om ett skriftligt avtal, torde en ändring av avtalet normalt sett likaledes ske skriftligen. Den uttryckliga begäran, om att bekräfta att dessa ändringar som skickades till kommissionen genom telefaxet av den 6 oktober 1998 och som var undertecknad av Helmico och sökanden, förblev emellertid obesvarad. Härav kan utläsas att kommissionens verkliga vilja inte var att avvika från gällande rättigheter och skyldigheter. Kommissionens inställning, så som den framgår av dessa skrivelser och förhållanden, framstår som konsekvent på så sätt att kommissionen hela tiden undvek att förplikta sig direkt gentemot sökanden och försökte att förbli inom avtalet med Helmico, både vad avser skriftväxlingen och vad avser betalningarna efter mötet den 2 oktober 1998.

128 Det framgår av kommissionens svar på förstainstansrättens skriftliga frågor att det inte fördes något protokoll vid detta möte, vilket ger detta en informell karaktär. Under sådana omständigheter finner förstainstansrätten att det inte rimligen kan antas att kommissionen har kunnat binda sig för sådana betydande belopp vid ett möte av detta slag, särskilt som ingen senare handling i förekommande fall kan bekräfta att en sådan förpliktelse uppkommit. Även om det antas att en tjänsteman vid kommissionen vid ett informellt möte har givit muntliga försäkringar avseende

betalningen, är det under inga omständigheter förnuftigt av en försiktig och förståndig ekonomisk aktör att på grundval av sådana bekräftelser åta sig kostsamma arbeten utan att kunna stödja sig på ytterligare garantier.

129 Såvitt slutligen avser kommissionens förslag till sökanden som framställdes i telefaxet av den 15 maj 2003 om att ingå en förlikning och utbetala 249 314,35 euro för de arbeten som hade utförts efter uppdagandet av Helmicos bedrägeri, framgår det tydligt av nämnda telefax att detta erbjudande var underkastat villkoret om bevis för att det förelåg ett avtal mellan kommissionen och sökanden om att sökanden skulle betalas direkt av kommissionen, om bolaget slutförde det ryska och det moldaviska projektet. Sökanden har emellertid inte förmått frambringa något sådant bevis vid vare sig kommissionen eller förstainstansrätten, utan har måst nöja sig med blotta påståenden som inte är övertygande mot bakgrund av övriga uppgifter som framgår av handlingarna.

130 Under dessa omständigheter skall det fastslås att de tillgängliga uppgifterna, undersökta var för sig eller sammantagna, inte visar att kommissionen har givit tydliga försäkringar som kunde väcka grundade förhoppningar hos sökanden, och som möjliggör för bolaget att göra principen om skydd för berättigade förväntningar gällande.

131 Talan kan således inte vinna bifall på den tredje grunden om åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar.

"Fault" eller *"negligence"* (vållande)

— Parternas argument

132 Enligt sökandens mening följer det av de allmänna principer om utomobligatoriskt skadeståndsansvar vid vållande som gäller inom de rättssystem som bygger på den

romerska rätten och av den princip om skadeståndsansvar vid vållande som gäller i de anglosaxiska rättssystemen, att kommissionen, om den utövade sin befogenhet att ställa in betalningen av ett avtal i händelse av fel, oegentligheter eller bedrägeri från medkontrahentens sida, måste kunna visa att den har handlat med rimlig aktsamhet för att försäkra sig om att den inte orsakar tredje man skada, eller vid behov gottgöra tredje man för denna skada.

133 I detta fall borde kommissionens tjänstemän rimligen ha känt till att sökanden som följd av de inställda betalningarna till Helmico inte skulle få betalt för de tjänster som bolaget i god tro hade tillhandahållit kommissionen i egenskap av underleverantör till Helmico. Det kan inte göras gällande att sökandens förlust endast utgör den normala kommersiella risken för att en gäldenär inte betalar. Det förevarande målet rör inte tagandet av en sådan risk, utan kommissionens medvetna användning av befogenheter som privata ekonomiska aktörer inte har. Det är därför som kommissionen borde ha utövat de särskilda befogenheter som den tilldelats enligt budgetförordningen för att förhindra eller minska den skada som den visste att den skulle åsamka tredje parter.

134 Kommissionen hade kunnat betala Helmico genom att göra en överföring till ett särskilt konto, som sökanden hade fullmakt till, i likhet med betalningen på 200 000 euro som den hade genomfört i september 1999. Kommissionen kunde således ha uppfyllt sin avtalsförpliktelse gentemot Helmico och likaledes sin utomobligatoriska förpliktelse, som bestod i att undvika att åsamka sökanden en skada. Under sådana omständigheter skulle en eventuell talan från Helmicos konkursförvaltare om återvinning av fordringar ha riktats mot sökanden och inte mot kommissionen, eftersom det skulle vara sökanden som hade tagit medlen från Helmicos konto.

135 På dessa grunder har sökanden gjort gällande att kommissionen är skyldig att gottgöra bolaget för den skada som den har åsamkat sökanden genom sitt beslut att inställa betalningarna till Helmico.

136 Kommissionen har bestritt sökandens påstående. Den anser för det första att den, när den bestämmer om det finns skäl att ställa in betalningar, vägra att betala eller att kräva in belopp som redan har betalats enligt ett avtal, inte har någon omsorgsplikt gentemot tredje man. Kommissionen anser för det andra att även om detta är fallet, har den handlat med rimlig omsorg under rådande omständigheter. Kommissionen har för det tredje gjort gällande att sökanden inte har visat att det föreligger ett orsakssamband mellan det påstådda rättsstridiga agerandet och den skada som sökanden anser sig ha lidit.

137 Enligt kommissionens uppfattning har den i egenskap av mottagare av allmänna medel, när den beslutar att ställa in eller att kräva in betalningar, vissa skyldigheter som inte åvilar privaträttsliga ekonomiska aktörer. Kommissionen är redan underkastad ett regelverk som inte gäller ekonomiska aktörer. Detta regelverk fråntar *a fortiori* kommissionen skyldigheten att ta hänsyn till tredje mans ekonomiska intressen då tredje man agerar i egenskap av underleverantör, när den tar ställning till om det finns skäl att utöva de befogenheter som den har enligt budgetförordningen.

138 Även om det antas att den var skyldig att ta hänsyn till sökandens intressen när den tog ställning till om det finns skäl att ställa in betalningarna till Helmico — vilket inte är fallet —, har kommissionen gjort gällande att den under alla omständigheter handlat på ett förnuftigt vis. Revisionsrapporten visar att Helmico har begått ett grovt bedrägeri. Detta bedrägeri, som bestod i att fakturera för arbeten som aldrig hade utförts, var betydande och hade en direkt inverkan på de belopp som Helmico hade rätt att kräva enligt avtalet. Kommissionens beslut kan således inte betecknas som oförnuftigt.

139 Vad angår orsakssambandet har kommissionen anfört att det på inget sätt är säkert att beloppet skulle ha överförts till sökanden, om den hade betalat det belopp som den efter vad som påståtts var skyldig Helmico. Om kommissionen direkt hade betalat sökanden de belopp som den efter vad som påståtts var skyldig Helmico, skulle den då det inte förelåg en avtalsförpliktelse att göra detta ha löpt risken att bli

ersättningsskyldig gentemot Helmico och att ha gett en fördel till en bestämd borgenär, nämligen sökanden, till förfång för Helmico. Kommissionen skulle därigenom ha utsatt sig för risken att behöva betala samma skuld två gånger, om konkursförvaltaren hade bestämt sig för att kräva in Helmicos fordringar.

— Förstainstansrättens bedömning

140 Det följer av sökandens inlagor att det agerande som lagts kommissionen till last är de inställda betalningarna till Helmico. Rättsstridigheten i detta agerande skulle för kommissionens del bestå i att inte ha visat rimlig aktsamhet för att försäkra sig om att detta inställande inte orsakade tredje man en skada, eller att vid behov gottgöra tredje man för den skada som denne lidit till följd härav.

141 Förstainstansrätten konstaterar för det första att sökanden har nöjt sig med att påstå att det finns ett sådant aktsamhetskrav, utan att åberopa någon form av bevis eller föra en rättslig argumentation till stöd för sin ståndpunkt eller närmare ange upphovet till och omfattningen av detta krav. Förstainstansrätten anser att en mycket vag hänvisning till den allmänna principen om utomobligatoriskt skadeståndsansvar vid vållande som gäller inom de rättssystem som bygger på den romerska rätten, och till den princip om skadeståndsansvar vid vållande som gäller i de anglosaxiska rättssystemen, inte visar att kommissionen har en förpliktelse att ta hänsyn till tredje mans intressen, när den fattar ett beslut om inställande av betalningarna inom ramen för sina avtalsförhållanden. Samma bedömning gäller för kommissionens påstådda förpliktelse att överföra pengar till ett konto som sökanden hade fullmakt till. Förstainstansrätten konstaterar också, i likhet med kommissionen, att sökanden inte har visat att det föreligger ett orsakssamband mellan underlåtenheten att fullgöra den påstådda förpliktelsen och den åberopade skadan. Under dessa omständigheter finner förstainstansrätten att talan inte kan vinna bifall på den fjärde grunden.

142 Det följer härav att sökandens talan inte kan vinna bifall på den tredje och fjärde grunden om utomobligatoriskt skadeståndsansvar vid vållande.

Den åberopade bevisningen

143 Sökanden har i en särskild handling som inkom till förstainstansrättens kansli den 20 december 2004 framställt en begäran enligt artikel 68.1 i rättegångsreglerna, om att en av sökandens direktörer, W, skall kallas för att avlägga vittnesmål om innehållet i det möte som ägde rum den 2 oktober 1998 mellan sökanden och kommissionens tjänstemän.

144 Kommissionen har i sina synpunkter på begäran om vittnesförhör som inkom till förstainstansrättens kansli den 3 februari 2005, inte motsatt sig hörandet av W, förutsatt att K och H, som företrädde kommissionen vid detta möte, också hörs.

145 Enligt artikel 68 i rättegångsreglerna kan rätten, på eget initiativ eller på begäran av part, förordna att vissa omständigheter skall styrkas genom vittnesförhör. Nödvändigheten av en sådan åtgärd för bevisupptagning skall bedömas utifrån de omständigheter som är relevanta för utgången i målet och beror på om förstainstansrätten kan avgöra saken på grundval av de yrkanden, grunder och argument som anförts under det skriftliga och muntliga förfarandet samt med beaktande av de dokument som ingivits (se, för ett motsvarande resonemang, förstainstansrättens dom av den 20 juni 2001 i mål T-146/00, Ruf och Stier mot harmoniseringsbyrån, Image "DAKOTA", REG 2001, s. II-1797, punkt 65).

146 Sökanden har grundat sin begäran på att det inte finns skriftliga bevis för innehållet i detta möte. Enligt sökandens uppfattning skulle W:s vittnesmål göra det möjligt att sprida ljus över de faktiska omständigheterna, dels avseende sökandens avsikter när det gällde fortsättningen av de pågående projekten, dels när det gäller reaktionen från tjänstemannen vid kommissionen på ett eventuellt upphörande av arbetena efter detta möte.

147 Sökanden har angett vad ett eventuellt vittnesmål av W skulle styrka. Detta vittnesmål skulle äga rum till styrkande av att "kommissionens tjänstemän var mycket angelägna om att se det ryska projektet slutfört och att W var välvilligt inställd till att sökanden fortsatte arbetet med det ryska avtalet, om bolaget kunde räkna med att få betalt för det utförda arbetet och de nedlagda utgifterna.

148 Senare omständigheter styrker de uppgifter som skulle ha lämnats vid ett sådant vittnesmål, och kommissionen har inte invänt mot en sådan tolkning av de omständigheterna, vilket ger vittnesmålet bevisvärde. Men även om innehållet i ett sådant vittnesmål kan anses bevisat, skulle detta, hur beklagligt det än må vara, på sin höjd visa att det mellan kommissionen och sökanden förelåg en gemensam vilja att sökanden skulle slutföra det ryska och det moldaviska projektet och få betalt för sitt arbete trots Helmicos problem. I övrigt råder det vid betraktande av de övriga uppgifterna i handlingarna inget tvivel om att parterna hade en sådan gemensam vilja. Detta är emellertid inte tillräckligt för att styrka att det förelåg tydliga, ovillkorliga och samstämmiga uppgifter som visar att kommissionen förpliktade sig att betala sökanden direkt från detta datum.

149 Det följer av dessa omständigheter att utgången i målet i varje fall inte kan vara avhängig av detta enda vittnesmål och att förstainstansrätten kan avgöra saken på grundval av de yrkanden, grunder och argument som anförts under det skriftliga och muntliga förfarandet samt med beaktande av de dokument som ingivits. Sökandens begäran om vittnesförhör skall därför inte bifallas.

150 Av det ovan anförda följer att en gemenskapsinstitution eller ett gemenskapsorgan inte kan vara ansvarigt för den påstådda skadan. Under dessa omständigheter skall talan ogillas i sin helhet, utan att det är nödvändigt att pröva om de andra villkoren för gemenskapens utomobligatoriska ansvar är uppfyllda i detta mål.

Rättegångskostnader

151 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

152 Kommissionen har yrkat att sökanden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet, skall sökanden förpliktas att bära sin rättegångskostnad och ersätta kommissionens rättegångskostnad, i enlighet med kommissionens yrkande.

Mot denna bakgrund beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

följande:

1) Talan ogillas.

2) Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.

Vilaras Martins Ribeiro Jürimäe

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 16 november 2006.

E. Coulon — M. Vilaras

Justitiesekreterare — Ordförande